

OSVČ – PŘEHLEDY ZA ROK 2019 A ZÁLOHY V ROCE 2020

Osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ) jako jediné platí pojistné formou záloh (pokud je to jejich zákonnou povinností) a případného doplatku pojistného. Zúčtování kalendářního roku jako rozhodného období pro placení pojistného se provádí podáním formuláře „Přehled o příjmech a výdajích ze samostatné výdělečné činnosti a úhrnu záloh na pojistné“ (dále jen Přehled). Tento formulář jsou v letošním roce povinni podat za rok 2019 ti pojištěnci, kteří byli v průběhu roku 2019, byť jen po jeho část, evidováni u zdravotní pojišťovny jako OSVČ. Není přitom rozhodující, zda byla jejich samostatná výdělečná činnost jediným, nebo při souběhu zaměstnání se samostatnou výdělečnou činností hlavním či vedlejším zdrojem příjmů.

DVĚ ZMĚNY PRO OSVČ

Ve Sbírce zákonů byla pod číslem 134/2020 Sb. publikována novela zákona č. 592/1992 Sb., která nabyla účinnosti dnem vyhlášení ve Sbírce zákonů 27. 3. 2020. V novém ustanovení § 28c jsou řešeny dvě oblasti, které se bezprostředně dotýkají povinností a postupů OSVČ ve zdravotním pojištění, a to jak v průběhu roku 2020, tak i v roce 2021.

PODÁNÍ PŘEHLEDU ZDRAVOTNÍ POJIŠŤOVNĚ ZA ROK 2019 – AŽ DO 3. SRPNA 2020

V ustanovení § 24 odst. 2 zákona č. 592/1992 Sb. jsou OSVČ stanoveny lhůty pro podání Přehledu, kdy se tyto lhůty primárně odvíjejí od podání daňového přiznání. Lhůty zde uvedené se pro podání Přehledu za rok 2019 nepoužijí. Podle ustanovení § 28c odst. 1 zákona č. 592/1992 Sb. je výše uvedenou novelou umožněno OSVČ podat zdravotní pojišťovně (zdravotním pojišťovnám v případě změny zdravotní pojišťovny v průběhu loňského roku) Přehled za rok 2019 nejpozději dne 3. srpna 2020. Pro podání Přehledu za rok 2019 tak fakticky není důležité, zda daňové přiznání zpracovává nebo nezpracovává daňový poradce.

Částku doplatku pojistného za rok 2019 je nutno zaplatit **do 8 dnů** po dni, kdy byl nebo měl být podán Přehled. Novou výši záloh je třeba v Přehledu OSVČ vypočítat obvyklým způsobem.

Základním smyslem tohoto opatření je z časového hlediska rozložit podávání Přehledů a minimalizovat tak v nadcházejícím období koncentraci osob na zdravotních pojišťovnách a na poštách, nehledě na skutečnost, že zdravotní pojišťovny, stejně jako další instituce, výrazně omezily styk s klienty. Rovněž se doporučuje zasílat Přehledy buď elektronicky nebo poštovní zásilkou.

ODPUŠTĚNÍ ZÁLOH OSVČ AŽ DO MINIMÁLNÍ VÝŠE

V ustanovení § 28c, v odstavcích 3–7 je řešeno placení záloh OSVČ za kalendářní měsíce březen–srpen 2020. Ustanovením odstavce 3 jsou OSVČ v podstatě

plošně odpuštěny zálohy až do minimální výše. Minimální záloha OSVČ činí v roce 2020 částku 2 352 Kč. OSVČ zálohy až do minimální výše za těchto šest kalendářních měsíců neplatí.

V odstavci 4 je deklarována povinnost OSVČ zaplatit za období březen 2020 až srpen 2020 rozdíl mezi zálohou vyšší než minimální a minimální zálohou. Avšak následující odstavec 5 poskytuje podnikateli další výhodu v tom směru, že umožňuje OSVČ uhradit tyto platby formou doplatku pojistného, a to nejpozději do 8 dnů po dni, ve kterém v roce 2021 bude, nebo měl být, podán Přehled za rok 2020.

Z uvedeného také plyne, že OSVČ, které nejsou zásadní měrou postiženy opatřeními souvisejícími s vyhlášením nouzového stavu, budou pojistné nad rámec pojistného vypočteného z minimálního vyměřovacího základu nadále platit prostřednictvím záloh ve standardním termínu. Tímto postupem předejdou tomu, aby musely v příštím roce po dni podání Přehledu jednorázově uhradit vysoký doplatek.

Jestliže OSVČ provedla platbu zálohy na pojistné za měsíc březen 2020, považuje se tato záloha za zálohu za měsíc září 2020.

VYMĚŘOVÁNÍ PENÁLE AŽ OD 22. ZÁŘÍ 2020

Dalším vstřícným opatřením je nevyměřování penále v případech vztahujících se k pojistnému, resp. k záloze na pojistné, které vzniklo v období od začátku března 2020 do konce srpna 2020. Období těchto šesti měsíců můžeme kvalifikovat i jako tzv. ochrannou dobu. Tímto je OSVČ umožněno alespoň částečně překlenout období, v němž hrozí, že nebudou mít potřebné příjmy s tím, že dlužné pojistné bude po uplynutí této ochranné doby uhrazeno.

Penále, které je příslušenstvím pojistného původně splatného v této ochranné době, tak začíná vznikat nejdříve od 22. září 2020, tedy jeden den po splatnosti pojistného za zaměstnance za měsíc srpen 2020.

ZAMĚSTNAVATELÉ A OSOBY BEZ ZDANITELNÝCH PŘÍJMŮ

Provedenou změnou zákona však nejsou prominuty platby pojistného zaměstnavatelům a osobám bez zdanitelných příjmů. Za měsíce březen–srpen 2020 mohou tito plátcí uhradit platby pojistného později.

Pokud budou tyto platby uhrazeny do 21. září 2020, nebude vyměřeno žádné penále. To znamená, že úleva spočívající v nevyměřování penále z důvodu opožděných (nebo nižších) úhrad pojistného za kalendářní měsíce březen až srpen 2020 se vztahuje nejen na OSVČ, ale i na zaměstnavatele a osoby bez zdanitelných příjmů.

Penále, jehož výše nedosáhne za kalendářní rok v úhrnu 100 Kč, se nepředepíše a ani se nepřipočítává k případnému penále, vzniklému v dalších letech.

Úprava zákona se netýká Přehledů o platbách pojistného za zaměstnance, ty jsou zaměstnavatelé povinni podávat ve standardních termínech, tj. do 20. dne následujícího kalendářního měsíce.

Ing. Antonín Daněk